

Tania Leon Studiefonds Meerjarenbeleidsplan 2018 – 2021

Geef talent de kans

1. Inleiding

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan 2018-2021 van het Tania Leon Studiefonds. Het plan is het resultaat van een strategiebijeenkomst in december 2017, waarin het voltallige bestuur en twee leden van de steungroep de grote lijnen hebben uitgezet op basis van de ervaringen en resultaten tot nu toe en een analyse van de huidige contextuele ontwikkelingen.

2. Geschiedenis

In 1986 werd het Nederland Studiefonds opgericht door Tania Ruth Leon, een bevlogen zwarte Zuid-Afrikaanse activiste, die in 1972 het apartheidsregime ontvluchtte en naar Nederland kwam. Daar werd ze actief in de feministische en anti-apartheidsbeweging. Ten tijde van de apartheid hadden zwarte vrouwen en mannen geen toegang tot een studiebeurs. Op verzoek van een nichtje ging Tania op zoek naar fondsen voor een studiebeurs. Al snel kwamen meerdere verzoeken. Daarom werd het Studiefonds opgericht, dat fondsen ging werven om zwarte vrouwen in Zuid-Afrika een beurs te bieden en daarmee toegang tot hoger onderwijs. Dit Studiefonds voor zwarte Zuid-Afrikaanse vrouwen, het Dutch Women's Bursary Fund, had "aandeelhouders" die een vast bedrag per maand betaalden. Een Algemene Ledenvergadering verleende jaarlijks het mandaat aan het bestuur.

In 1996 overleed Tania Leon. Als eerbetoon aan de oprichtster kreeg het Fonds in 1997 haar naam.

Van begin af aan werkte het fonds samen met organisaties in Zuid-Afrika om de fondsen te kanaliseren en het contact met de doelgroep te kunnen onderhouden. In de eerste jaren was het met een steungroep, gelieerd aan het ANC. Vanaf 1992 begon een partnerschap met CEAP (Catholic Education Aid Program), dat later door een fusie met Catholic Institution of Education verder ging als REAP, onze huidige partner.

Na 1994, toen er een formeel einde kwam aan de apartheid met de verkiezing van Nelson Mandela als president, kregen ook zwarte en gekleurde jongeren geleidelijk toegang tot studiebeurzen. REAP concentreerde zich daarop meer op het ondersteunen bij de aanvraag van beurzen en het coachen van studenten.

In de 30 jaar van het bestaan van het fonds hebben donateurs ongeveer € 990.000 bijgedragen, waarmee naar schatting 130-160 studentes succesvol een studie hebben afgerond.¹

---

¹ Dit zijn geschatte cijfers. In de beginjaren werden relatief minder vrouwen gesteund, omdat het toen nog om studiebeurzen ging. Nu er beurzen beschikbaar zijn en de steun met name uit coaching en begeleiding bestaat, bereiken we meer jonge vrouwen met hetzelfde geld. Anno 2017 steunen we met een bijdrage van €35.000 een jaar studie van 23 studentes.

3. Visie

Alle vrouwen in Zuid-Afrika, ook vrouwen afkomstig van het platteland, kunnen hun recht op goed en hoger onderwijs verwezenlijken en hebben gelijke kansen die succesvol af te ronden. Zo kunnen zij hun persoonlijke ambities waarmaken en bijdragen aan een rechtvaardige samenleving.

4. Missie

Een bijdrage leveren aan het verkleinen van de achterstandspositie van kansarme vrouwen (in het bijzonder afkomstig van het platteland).

5. Actuele context

Tijdens het leiderschap van Jacob Zuma heeft de ANC veel legitimiteit en stemmen verloren, vooral door corruptie en interne machtsstrijd. Tijdens het ANC congres eind 2017 werd Cyril Ramaphosa, eveneens vice-president, tot nieuwe partijleider gekozen. In februari 2018 is Jacob Zuma afgetreden als president en werd Ramaphosa ook de nieuwe president. In 2019 vinden de volgende presidentsverkiezingen plaats.

Daarmee is een einde gekomen aan het tijdperk Zuma. Maar het moet nog blijken of en hoe de nieuwe leiders sociale ongelijkheid, corruptie en zelfverrijking door de elite aanpakken.

Nog tijdens het ANC congres kondigde Zuma - vrij onverwacht voor velen - gratis hoger onderwijs aan. Daarmee kwam hij tegemoet aan de eis van de studentenprotesten zonder daarvoor zelf een oplossing te hoeven zoeken. Deze stap is uiteraard goed nieuws en maakt in principe de toegang tot hoger onderwijs ook voor iedereen uit arme of middenklasse families mogelijk. De financiering en de uitvoering ervan is echter nog open. Het is nu aan de huidige regering om politieke keuzes te maken en prioriteiten te stellen. Voor de studiefinanciering zal geld moeten worden vrijgemaakt ten koste van andere uitgaven en/of door belastingverhoging. Het moet nog blijken of en hoe dat zal gebeuren.

Hoewel in Zuid-Afrika iedereen recht heeft op een studiebeurs, is studeren nog lang geen vanzelfsprekendheid voor iedereen. Jonge zwarte en gekleurde vrouwen van het platteland ondervinden nog steeds enorme barrières door armoede, slechte kwaliteit van het onderwijs en discriminatie. Onze visie en missie zijn dan ook in de huidige context nog steeds relevant.

De mogelijkheden voor fondswerving en andere financieringsbronnen zijn echter geleidelijk aan het veranderen. In Nederland is de concurrentie op de 'goede doelenmarkt' niet nieuw, we voelen het al jaren aan een terugloop in het aantal donateurs.

Naast traditionele vormen van fondsenwerving via vaste donateurs en sponsoracties, zien wij in de samenwerking met bedrijfsleven en vermogensfondsen nieuwe mogelijkheden. Daarnaast kunnen legaten een interessante financieringsbron zijn, omdat zij op de middellange termijn zekerheid bieden.

Voor al deze bronnen zal het Tania Leon Studiefonds moeten onderzoeken of en hoe we daarvan gebruik kunnen maken met inachtneming van de beperkte tijd en menskracht van de stichting. Voor het Tania Leon Studiefonds blijft het verder belangrijk ons in onze eigen en specifieke niche te profileren en mensen aan ons te binden: vrouwenrechten, gelijke kansen en onderwijs staan voor ons centraal.

In de recente publieke discussie draait het vaak om twee onderwerpen, die direct of indirect raakvlakken met deze niche hebben:

- Rond de discussie van (im-)migratie krijgt ontwikkelingssamenwerking en het kansen creëren in de landen van herkomst van de migranten weer meer betekenis. Voor het Tania Leon Studiefonds biedt dit eventueel mogelijkheden om aandacht te vragen voor de positie van jonge kansarme vrouwen in Zuid-Afrika en het belang van onderwijs daarin. Het is niet uitgesloten dat in dit verband ook nieuwe mogelijkheden voor de ondersteuning van onderwijsprogramma's ontstaan.

- Door de ontwikkelingen rond #Metoo is er (eindelijk) publieke en brede erkenning voor de gevolgen van de ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen. De ervaring in de beweging heeft ook diversiteit en discriminatie op grond van o.a. kleur, etniciteit, geloof of seksuele voorkeur op de (politieke en publieke) agenda gezet. Te veel optimisme is nog niet op zijn plaats. Erkenning is immers nog geen verandering en het gaat hier om diepe culturele normen en 'vanzelfsprekendheden'. Maar het maatschappelijk debat over deze gevoelige onderwerpen kan een begin van verandering zijn.

Voor het Tania Leon Studiefonds liggen in deze actuele context daarom twee bijzondere uitdagingen op het vlak van fondswerving en de inhoudelijke positionering.

6. Onze doelstellingen

Het Tania Leon Studiefonds heeft vier doelstellingen, die in de (voor het laatst op 24 juli 2009 gewijzigde) statuten als volgt zijn geformuleerd.

1. *Het werven van fondsen voor studiefinanciering en andere ondersteuning van kansarme Zuid-Afrikaanse vrouwen voor het volgen van een universitaire opleiding/hogere beroepsopleiding in hun eigen land*
2. *Het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van Zuid-Afrikaanse vrouwen middels een opleiding*
3. *Het bevorderen van de daadwerkelijke betrokkenheid van Nederlanders bij de ontwikkeling van de Zuid Afrikaanse samenleving*
4. *Het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande – in de ruimste zin genomen – in verband staat of daaraan bevorderlijk kan zijn*

Plannen 2018-2021

Het Tania Leon Studiefonds wil de bovengenoemde doelstellingen in de jaren 2018 – 2021 verwezenlijken door de hierna in vier hoofdthema's beschreven plannen.

1. Ondersteunen van kansarme Zuid-Afrikaanse vrouwen

Voor het behalen van deze doelstelling is de partnerschap met REAP essentieel. De samenwerking maakt het mogelijk om onze fondsen effectief en efficiënt te besteden aan onze doelgroep en geeft ons de mogelijkheden de ontwikkelingen in het onderwijslandschap in Zuid-Afrika te kunnen volgen. REAP heeft zich bewezen als een partner die kansarme studenten in Zuid-Afrika ondersteunt, waarbij kwaliteit en doelmatigheid gericht op sociale verandering hoog in het vaandel staan.² De laatste 10 jaar heeft REAP de organisatie versterkt t.b.v. de doelstelling, bijvoorbeeld door investeren in data base, diversificatie van fondsen, uitbreiding van het aantal regionale kantoren en professionalisering van de coaching en begeleiding.

Een uitgebreide evaluatie in 2015-2016 liet zien dat REAP uiterst doelmatig en efficiënt was en dat de methodologie doeltreffend is. Het slagingspercentage van 'REAP studenten' ligt met 60% ver boven het nationale gemiddelde voor zwarte en gekleurde kansarme studenten, dat lager is dan 15%. Zogenaemde 'cohort onderzoeken', onderzoek naar een groep studenten uit een bepaald jaar, tonen aan dat veel studenten werk vinden en hun ambities waar kunnen maken.

Deze resultaten overtuigen het Tania Leon Studiefonds. Daarom zullen we ook in de periode 2018-2021 de samenwerking met REAP continueren.

Gezien het feit dat het Tania Leon Studiefonds relatief klein is, blijven we ons concentreren op deze partnerschap en zien geen aanleiding om onze bijdrage over meerdere organisaties in Zuid-

---

² REAP begeleidt en steunt zowel jonge mannen als vrouwen. De fondsen van het Tania Leon Studiefonds worden geheel besteed aan de ondersteuning van jonge vrouwen, conform de doelstellingen van het fonds.

Afrika te verdelen. Mocht het Tania Leon Studiefonds in de toekomst substantieel meer fondsen kunnen werven, dan zullen we deze keus opnieuw bespreken.

Activiteiten 2018-2021

- * *Partnerschap met REAP voortzetten t.b.v. de ondersteuning van kansarme Zuid-Afrikaanse studentes.*
- * *Managen van de partnerrelatie: beoordelen van aanvragen, en monitoren van de resultaten van de studentes.*
- * *Institutionele samenwerking t.b.v. onze communicatie en fondsenwerving in Nederland.*
- * *Monitoren en evalueren performance REAP.*

2. Fondsenwerving

Sinds de start van het fonds is fondsenwerving via langjarige donateurs de belangrijkste bron van inkomen geweest. Verder hebben we een eenmalige bijdrage gehad voor een specifiek project van NCDO en sinds een aantal jaren komt 40% van ons inkomen uit legaten. Gezien de algemene trend van afnemende trouw van langjarige donateurs aan goede doelen en de ontwikkelingen op de goede doelenmarkt is het vinden van nieuwe bronnen van fondsen voor het Tania Leon Studiefonds noodzakelijk.

Naast continuering van het organiseren van specifieke attractieve fondswervende acties, zoals de sponsorloop en de zangworkshop, zullen we in de komende periode inzetten op relaties met bedrijfsleven en vermogensfondsen, teneinde fondsen te werven die direct of via het fonds ten goede komen aan de studentes van REAP.

Het fonds zal daarbij vooral gebruik maken van bestaande netwerken ('warme contacten'). Daarnaast zullen we mogelijkheden onderzoeken via specifieke projecten voor vrouwen en/of op het gebied van onderwijs extra geld te werven .

Activiteiten 2018-2021

- * *Continueren van informeren en betrekken van donateurs om de bestaande basis van donateurs zoveel mogelijk te handhaven.*
- * *Zoeken naar methoden om eenmalige donaties makkelijker te maken.*
- * *Organiseren van een aantal events op jaarbasis t.b.v. fondsenwerving.*
- * *Samenwerking met bedrijven.*
- * *Gebruik maken van de mogelijkheden die vermogensfondsen bieden.*
- * *Werven voor de inzet van het fonds als legataris.*
- * *Fondsenwerving via specifieke projecten.*
- * *Onderzoeken welke specifieke potentiële donateurs / sponsors benaderd kunnen worden (onderwijs, studenten, ...)*

3. Publieksbetrokkenheid

Het is van groot belang dat het Tania Leon Studiefonds herkenbaar is om succesvol te zijn in fondsenwerving. Verder is het van belang dat we informatie verstrekken over de situatie in Zuid-Afrika en de positie van jonge kansarme vrouwen op het platteland om op die manier de noodzaak van onze steun helder voor het voetlicht te blijven brengen. In de beginperiode was die noodzaak en overtuiging gekoppeld aan de apartheid in Zuid-Afrika en was zowel de anti-apartheidsbeweging als de vrouwenbeweging de belangrijkste basis voor steun. Ruim 20 jaar na de formele beëindiging van de apartheid is het van belang in te zetten op informatie over de oorzaak van de barrières voor zwarte en gekleurde vrouwen in de huidige context. Thema's als ongelijkheid op basis van gender, ras en economische positie bij de toegang tot onderwijs staan hierbij centraal. Positieve veranderingen op deze terreinen zullen niet van vandaag op morgen plaatsvinden; het gaat om het veranderen van diepgewortelde ideeën, tradities en machtsrelaties die een brede beweging en lange adem vragen. Sociale verandering is een lang proces en voor het Tania Leon Studiefonds zal het een uitdaging zijn om de oude en nieuwe achterban te laten zien hoe wij daaraan bijdragen.

De website en nieuwsbrieven zijn voor ons belangrijke middelen om de boodschap uit te dragen. Aan de andere kant heeft de ervaring ons ook geleerd dat niet alle media en middelen even geschikt zijn voor een kleine organisatie als het Tania Leon Studiefonds. Deelnemen aan events, zoals bijvoorbeeld de Afrikadag, en de verspreiding van flyers met informatie over activiteiten heeft niet genoeg nieuwe contacten opgeleverd. Ook Facebook heeft niet de gewenste steun gegenereerd en we zijn te klein om daar steviger op in te zetten.

Plannen en doelen 2018-2021

- * Website blijven vernieuwen en inzetten voor informatie en communicatie.
- * Onderzoeken hoe samenwerking en netwerken met verwante organisaties kunnen bijdragen aan informatie.
- * Formulieren van en communiceren over de specifieke niche van het Tania Leon Studiefonds.
- * Bevorderen van interactie via de website.
- * Meer e-nieuwsbrieven en beperken van papieren nieuwsbrieven.
- * Doorgaan met de steun van Adriaan van Dis als ambassadeur en zoeken naar een tweede ambassadeur die model staat voor gelijke rechten en onderwijs.

4. Organisatie

Naast herkenbaarheid is het voor het Tania Leon Studiefonds belangrijk betrouwbaarheid uit te stralen. Erkenning via de ANBI-status en het CBF zijn uitermate belangrijk. Professionaliteit t.b.v. kwaliteit, rekenschap afleggen, de institutionele relatie met REAP en het beheren van fondsen zijn en blijven belangrijk voor het behalen van de doelstellingen van het Tania Leon Studiefonds. Al het werk ligt in handen van een klein bestuur van vrijwilligers, waarvan professionaliteit en betrokkenheid wordt gevraagd. Dat willen wij koesteren.

Het Tania Leon Studiefonds kiest ervoor om uitsluitend met vrijwilligers te werken. Maar dat betekent ook dat het groeipotentieel van de organisatie beperkt is. De grens hiervan ligt niet zozeer in de omvang van de fondsen die we weten te genereren, maar in de diversiteit van financieringsbronnen, de eisen die aan het beheer daarvan gesteld worden en de hoeveelheid van activiteiten die georganiseerd moeten worden om deze te generen.

We blijven werken aan een efficiënte en een professionele relatie met REAP, waarin vertrouwen en rekenschap afleggen als basis gelden.

Plannen en doelen 2018-2021

- * Inzetten op een bestuur van 5 personen, met afgebakende takenpakketten maar gezamenlijke bevoegdheid en verantwoordelijkheid.
- * Nieuwe penningmeester aantrekken.
- * Kosten onder de 5% houden.
- * Professionele relatie met REAP t.b.v. het afleggen van rekenschap en publieksbetrokkenheid.
- * Documentatie en archiefbeheer.